DOI: 10.33270/05267303.28
УДК 343.985

ФУРМАН Микола*
начальник 1-го управління Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України
01601, вул. Академіка Богомольця, 10, м. Київ, Україна
ORCID: https://orcid.org/0009-0005-6337-7854

Оперативне обслуговування: сутність та основні моделі

Анотація. У статті акцентовано, що за сучасних умов під час реалізації безпекових стратегій на оперативні підрозділи Національної поліції України покладено широкий комплекс стратегічних і тактичних завдань. Виокремлено чинники, які зумовлюють віднесення систематичного контролю та коригування оперативної обстановки до стратегічних завдань оперативних підрозділів. Обґрунтовано, що основним інструментом забезпечення цього напряму роботи є організація оперативного обслуговування. Проаналізовано сформовані в межах теорії оперативно-розшукової діяльності підходи щодо сутності оперативного обслуговування як інституту оперативно-розшукової діяльності. З урахуванням наявних наукових концепцій з'ясовано базові ознаки оперативного обслуговування, зокрема «системність», «комплексність» і «безперервність», а також зміст цих категорій. Крім того, у статті окремим блоком окреслено факультативні ознаки оперативного обслуговування. Зауважено, що в практичній діяльності цей напрям має реалізовуватися крізь призму відповідних моделей. Визначено систему чинників, які впливають на формування конкретних моделей оперативного обслуговування в межах оперативних підрозділів. Сформульовано визначення територіальної, лінійної, об'єктової та наскрізної моделей оперативного обслуговування з огляду на сучасний стан оперативної обстановки та завдання оперативних підрозділів. Схарактеризовано чинники, які зумовлюють вибір конкретної моделі оперативного обслуговування відповідним керівником оперативного підрозділу. Окреслено методологію проведення дослідження зазначеної проблематики. Зокрема, під час обґрунтування відповідних положень використано систему методів наукового пізнання загальнонаукового спрямування (аналіз, синтез, узагальнення тощо), а також спеціальні методи, зокрема, герменевтики. Крім того, у дослідженні застосовано метод структурно-функціонального аналізу з урахуванням специфіки його предмета.

Ключові слова: оперативні підрозділи; оперативно-розшукова діяльність; оперативне обслуговування; системність; комплексність; безперервність; оперативна обстановка; моделі організації оперативного обслуговування; управління оперативними підрозділами; оперативні позиції; організована злочинність.

Історія статті:
Отримано: 01.07.2026
Прийнято: 27.08.2026
Опубліковано: 01.10.2026

Рекомендоване посилання:
Фурман М. Оперативне обслуговування: сутність та основні моделі. *Наука і правоохорона.* 2026. Вип. 3 (73). С. 284–290. DOI: 10.33270/05267303.28

*Відповідальний автор

© Фурман М., 2026. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Вступ

Діяльність оперативних підрозділів у сучасних умовах вирізняється широким спектром завдань, які визначені Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність», відомчими нормативно-правовими актами суб'єктів, уповноважених на здійснення оперативно-розшукової діяльності, та комплексними державними стратегіями щодо розвитку безпекового сектору. З-поміж окреслених завдань окремим блоком слушно виокремити ті, що мають стратегічне значення в межах реалізації державної політики протидії злочинності, зокрема її організованим формам. Не вдаючись до детальної характеристики всіх цих завдань, оскільки це виходить за межі предмета цього дослідження, необхідно акцентувати на реалізації оперативного контролю та вжитті заходів щодо коригування оперативної обстановки шляхом ефективного планування та прийняття відповідних управлінських рішень, передусім керівниками оперативних підрозділів.

Слід зауважити, що віднесення цього напряму роботи до стратегічних зумовлено тим, що: *по-перше,* належний контроль за оперативною обстановкою визначає рівень розвитку криміногенного потенціалу суспільства; *по-друге,* забезпечує нейтралізацію різних форм злочинної діяльності на ранніх стадіях, що не лише підвищує рівень безпеки громадянина, суспільства та держави, а й знімає додаткове навантаження із правоохоронної системи, що особливо актуалізується в умовах триваючої збройної агресії; *по-третє,* у межах реалізації цього завдання формуються різні типи аналітичних продуктів, які можна використовувати для розроблення державних стратегій протидії злочинності, надаючи їм конкретизованого характеру.

Протягом тривалого часу основним інструментом забезпечення цього напряму роботи залишається організація оперативного обслуговування об'єктів, територій та ліній роботи оперативними підрозділами. Водночас аналіз положень доктрини оперативно-розшукової діяльності свідчить, що дослідники зосереджують увагу на можливостях використання інноваційних інструментів, зокрема кримінального аналізу (Buranhulov, 2023; Oliinychuk, & Karapetian, 2025; Foros, Kaluhin, & Hrezina, 2025; Dufeniuk, 2025), методології оцінювання ризиків і загроз організованої злочинності (Sanakoiev, & Khudenko, 2023; Pluhatyr, 2025), залишаючи поза увагою науковий пошук щодо теоретичних і праксеологічних особливостей здійснення оперативного обслуговування в сучасних умовах, що з методологічної позиції є помилковим. Адже більшість інноваційних інструментів не замінює можливостей усталеної практики реалізації оперативного обслуговування, а лише доповнює його інструментарій, а подекуди слугує його структурними елементами. З огляду на це, актуалізується питання наукового осмислення на сучасному етапі сутності, структурних елементів і функціональної спрямованості організації оперативного обслуговування як самостійного комплексного напряму роботи оперативних підрозділів.

Матеріали та методи

Для обґрунтування теоретичних і практичних положень у статті системно проаналізовано наукові дослідження щодо інституту оперативного обслуговування як структурного елемента теорії оперативно-розшукової діяльності, а також загальні положення теорії оперативно-розшукової діяльності та методології наукових досліджень. Під час обґрунтування відповідних положень використано систему методів наукового пізнання загальнонаукового спрямування (аналіз, синтез, узагальнення тощо), а також спеціальні методи. Зокрема, метод герменевтики надав можливість з'ясувати сутність досліджуваних категорій та сформулювати власні визначення в комплексному поєднанні з використанням формально-юридичної методології. Крім того, у дослідженні застосовано метод структурно-функціонального аналізу з урахуванням специфіки його предмета.

Результати й обговорення

Для методологічної коректності початок будь-якого наукового пошуку потребує чіткого визначення використовуваної аксіоматики та окреслення позиції автора щодо дискусійних теоретичних питань. У контексті цього слід зазначити, що деякі вчені піддають критиці саму термінологічну конструкцію «оперативне обслуговування». Зокрема, у науковій літературі зустрічається підхід, згідно з яким використання цього терміна в сучасній правоохоронній практиці є недоречним, адже він відображає філософію роботи радянської системи правоохоронних органів. Зазначені позиції є дискусійними, адже одним із завдань будь-якої галузі наукового знання є формування усталеного тезауруса, який може змінюватися лише на підставі ґрунтовних теоретичних досліджень щодо змісту термінологічних конструкцій. Отже, доцільно вивчити наукові підходи, які були сформовані дослідниками щодо сутності оперативного обслуговування в межах теорії оперативно-розшукової діяльності. Проаналізувавши наукові джерела, можна виокремити такі основні концепції щодо трактування сутності оперативного обслуговування:

– комплекс гласних і негласних заходів, що здійснюється уповноваженими суб'єктами щодо забезпечення безперервного отримання інформації про стан оперативної обстановки на певній території чи об'єкті з метою своєчасного виявлення, попередження, припинення, розкриття кримінальних правопорушень, розшук злочинців і безвісно зниклих осіб (Albul, 2017);

– діяльність, яку здійснюють з метою контролю, відстежування, аналізу, оцінки й прогнозування оперативної обстановки на території оперативного обслуговування в галузях економіки,

на об'єкті або групі об'єктів обслуговування, за лінією роботи (виду кримінального правопорушення або окремого напряму оперативно-службової діяльності) (Chyzh, 2022; Chyzh, 2021; Chyzh, 2020);

– система реалізації запланованих заходів стратегічного, тактичного й організаційного характеру, яку здійснюють з метою забезпечення безперервного процесу отримання первинної інформації про стан оперативної обстановки на лінії, території чи об'єктах обслуговування, її аналізу, систематизації та подальшого використання в кримінальному провадженні, а також для своєчасного й ефективного виявлення, попередження та розслідування злочинів (Manzhai, & Zhytskyi, 2015);

– система взаємопов'язаних організаційно-тактичних, нормативно-правових заходів, що визначають відносини оперативних служб і підрозділів різного рівня та призначення, забезпечують у комплексі оптимальну розстановку оперативно-розшукових сил і засобів, їх ефективне використання для вирішення завдань кримінального провадження й оперативно-розшукової діяльності (Chupandin, 2012);

– комплексна діяльність, що має за мету вирішення завдань забезпечення належної поінформованості оперативних працівників кримінальної поліції щодо оперативної обстановки на території чи об'єкті обслуговування; виявлення та нейтралізацію причин і умов, які сприяють вчиненню злочинів на території чи об'єкті обслуговування; виявлення осіб, що становлять оперативний інтерес, та застосування щодо них оперативно-профілактичного впливу; виявлення й перевірку гласної та негласної інформації про факти й події, які становлять оперативний інтерес; забезпечення оперативного контролю щодо території чи об'єкта обслуговування (Teliichuk, & Kolomiiets, 2025).

Не вдаючись до наукової полеміки щодо змісту запропонованих науковцями визначень, акцентуємо на виокремленні базових ознак оперативного обслуговування як самостійного інституту оперативно-розшукової діяльності.

Аналіз наукових положень підтверджує, що однією із таких ознак є *«системність».* Визначаючи її зміст, слід зауважити, що *системний характер оперативного обслуговування* є властивістю організації оперативно-розшукової діяльності, за якої сукупність оперативних підрозділів, інформаційно-аналітичних процесів, сил, засобів, оперативно-розшукових заходів, управлінських рішень і механізмів взаємодії функціонує як єдина керована система. Вона зорієнтована на безперервне виявлення, припинення, документування та нейтралізацію криміногенних процесів, а також постійний оперативний контроль за оперативною обстановкою. Крім того, іншою важливою ознакою оперативного обслуговування є його *«комплексний характер»*, який є характеристикою сучасної моделі оперативного обслуговування. Ця риса відображає організаційну єдність завдань, суб'єктів, інформаційних ресурсів і засобів, які інтегруються з метою безперервного впливу на кримінальне середовище, своєчасне реагування на зміни оперативної обстановки та досягнення максимальної ефективності діяльності оперативного підрозділу за відповідним напрямом. Також як останню базову та системоутворювальну ознаку оперативного обслуговування необхідно виокремити його *«безперервний характер».* На нашу думку, у сучасних умовах *безперервність оперативного обслуговування* – це властивість організації оперативного обслуговування, яка полягає в постійному, послідовному та взаємопов'язаному здійсненні комплексу інформаційно-аналітичних, оперативно-розшукових, організаційно-управлінських і профілактичних заходів, спрямованих на забезпечення безперервного контролю за станом оперативної обстановки, своєчасне виявлення тенденцій розвитку криміногенних процесів, оперативне реагування на їх зміни та підтримання сталого управлінського впливу на об'єкти оперативного обслуговування незалежно від зміни форм чи режимів оперативної роботи.

Продовжуючи аналіз, необхідно визначити й інші ознаки, які характеризують таку форму діяльності оперативних підрозділів на технологічному рівні її реалізації: *по-перше,* можливість використання для здійснення оперативного обслуговування виключно заходів, які входять до структури оперативного (ініціативного) пошуку; *по-друге,* обов'язкове використання в межах здійснення оперативного обслуговування інструментарію кримінального аналізу та методології оцінки загроз і ризиків організованої злочинності; *по-третє,* обов'язкове формування стійких оперативних позицій з метою постійного контролю за об'єктами обслуговування; *по-четверте,* документальне оформлення результатів такої діяльності у формі справ контрольно-спостережного провадження.

З огляду на зазначене, оперативне обслуговування є системною та комплексною формою діяльності, що закономірно зумовлює й наявність різноманітних моделей його організації. Принагідно зауважити, що в теорії оперативно-розшукової діяльності доволі часто як усталений підхід використовують термінологічну конструкцію «принципи оперативного обслуговування». Проте в сучасних умовах його доцільно аналізувати крізь теорію моделей та систем з акцентуванням на тому, що відповідні моделі оперативного обслуговування можна віднести до функціональних. Зокрема, перед початком короткої характеристики та визначення особливостей конкретних моделей оперативного обслуговування доцільно окреслити систему чинників, які впливають на їх вибір під час практичної реалізації оперативно-розшукової функції: рівень оперативного підрозділу в структурі відповідних оперативних підрозділів (районний рівень, регіональний рівень, центральний апарат

відповідного оперативного підрозділу); функціональна спрямованість оперативного підрозділу та його базова спеціалізація; реальна штатна чисельність оперативного підрозділу, адже використання окремих моделей організації оперативного обслуговування потребує відповідного якісного та кількісного кадрового забезпечення; територіальні особливості зони відповідальності конкретного оперативного підрозділу; стан поточної оперативної обстановки на відповідних об'єктах обслуговування.

Переходячи до аналізу конкретних моделей, передусім необхідно виокремити *територіальну модель* оперативного обслуговування, сутнісною характеристикою якої є оперативне обслуговування відповідного просторового периметра, який збігається з межами юрисдикцій відповідного оперативного підрозділу. Загалом його сутність полягає в закріпленні за працівниками оперативних підрозділів конкретних територіальних ділянок, де вони забезпечують постійне відстеження, контроль за оперативною обстановкою та вживають необхідних заходів реагування. Така модель організації оперативного обслуговування є характерною для підрозділів карного розшуку районної ланки, що зумовлено: невеликою штатною чисельністю підрозділу, що ускладнює виокремлення відповідних ліній роботи; відсутністю чітко вираженого домінування в структурі злочинності конкретного виду кримінальних правопорушень, що робить недоцільним функціональну спеціалізацію; відносно невеликими параметрами території, яку обслуговують; невисоким криміногенним потенціалом населення (вчинення одиничних кримінальних правопорушень, учинення кримінальних правопорушень із раптовим умислом на побутовому ґрунті, відсутність на відповідній території організованих злочинних угруповань); високим рівнем обізнаності зі структурою й особливостями кримінального середовища на території, оскільки в його структурі основну частку становлять особи, які раніше притягувалися до кримінальної відповідальності та перебувають під постійним оперативним контролем як гласного, так і негласного характеру.

Доцільно зосередити увагу на *лінійній моделі* організації оперативного обслуговування, яка характерна для оперативних підрозділів регіонального рівня та центрального апарату. У сучасних умовах лінійну модель оперативного обслуговування можна визначити як організаційно-функціональну модель побудови оперативних підрозділів, за якої здійснення оперативного обслуговування ґрунтується на спеціалізації за окремими напрямами злочинної діяльності, видами кримінальних правопорушень або секторами суспільних відносин. Такий підхід забезпечує безперервний цикл отримання, аналізу, накопичення, реалізації та використання оперативної інформації в межах визначеної лінії незалежно від територіальних меж її вияву, із концентрацією сил і засобів на виявленні закономірностей функціонування відповідного криміногенного середовища, своєчасному прогнозуванні загроз та організації комплексного оперативного впливу.

Основними ознаками лінійної моделі оперативного обслуговування є: здійснення оперативного впливу на вид або групу кримінальних правопорушень чи криміногенних процесів, які структуровані за певними класифікаційними ознаками (наркозлочинність (Budik, 2025; Albul, 2016), корисливо-насильницька злочинність, кіберзлочинність (Samoilenko, 2020) тощо); спеціалізація працівників оперативних підрозділів та, відповідно, формування в них стійких компетенцій щодо протидії конкретним формам кримінальної активності; використання такої моделі оперативними підрозділами регіонального або центрального рівня; здійснення впливу на об'єкти оперативної уваги за межами конкретних територій, ураховуючи зв'язки з юрисдикцією інших оперативних підрозділів. Це стосується, наприклад, діяльності управлінь стратегічних розслідувань у протидії організованим злочинним угрупованням, які сформовані на етнічній основі, яка може координуватися з територіальними оперативними підрозділами або здійснюватися автономно та паралельно без залучення наявних у їх розпорядженні сил і засобів. Водночас слід зауважити, що деталізацію спеціалізації за відповідними лініями роботи, а також їх визначення здійснює керівник відповідного оперативного підрозділу з урахуванням: а) стану оперативної обстановки загалом; б) особливостей регіону чи адміністративно-територіальної одиниці; в) структури та динаміки кримінальних правопорушень; г) наявних у розпорядженні оперативного підрозділу сил і засобів.

Крім того, слушно акцентувати на об'єктовій моделі оперативного обслуговування. Вона не є пріоритетною для оперативних підрозділів Національної поліції, проте в окремих випадках її застосовують з огляду на функціональну спрямованість конкретного оперативного підрозділу. Отже, об'єктова модель оперативного обслуговування – це науково обґрунтована організаційно-тактична модель діяльності оперативних підрозділів, що передбачає концентрацію сил, засобів, інформаційно-аналітичних ресурсів і комплексу оперативно-розшукових заходів навколо визначеного об'єкта оперативного обслуговування. Останній є інтегрованою системою взаємопов'язаних процесів, суб'єктів, інфраструктурних елементів і криміногенних факторів, що забезпечує безперервний моніторинг оперативної обстановки, своєчасне виявлення криміногенних загроз і комплексний превентивний вплив на оперативну обстановку в межах усього циклу функціонування такого об'єкта. Прикладом, який деталізовано окреслює сутність об'єктової моделі оперативного обслуговування, є діяльність відповідних оперативних підрозділів щодо установ виконання кримінальних покарань. Д. М. Цехан (2021а)

стверджує, що оперативні підрозділи обслуговують установу виконання покарань як самостійний об'єкт. Учений зазначає, що використання такої моделі територіальними підрозділами передбачає формування оперативних позицій на окремих структурних частинах об'єкта, а саме: об'єкти з постійною присутністю на них осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі, зокрема житлові приміщення засуджених; об'єкти тимчасового перебування осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі, серед яких об'єкти, розташовані в межах промислової зони установи виконання покарань, де засуджені перебувають тимчасово в період їх залучення до праці; об'єкти інфраструктури, які забезпечують функціонування установи відбування покарань, зокрема медичні частини тощо (Tsekhan, 2021a).

Таку модель оперативного обслуговування оперативні підрозділи можуть використовувати щодо: а) органів державної влади та місцевого самоврядування, де існують високі корупційні ризики та вчинення інших категорій кримінальних правопорушень; б) об'єктів, які за зовнішніми ознаками містять криміногенні характеристики, але за наявною оперативною інформацією є складовою частиною інфраструктури організованої злочинності; в) підприємств державного та приватного секторів економіки, які мають стратегічне значення.

Завершуючи аналіз, слід спрямувати увагу на наскрізну модель оперативного обслуговування, яку детально проаналізовано нами в інших наукових працях. Зокрема, реалізація *наскрізної моделі оперативного обслуговування* передбачає оперативне обслуговування об'єктів різних рівнів, які зазвичай знаходяться в межах різних адміністративно-територіальних одиниць, але об'єднані в єдиний технологічний цикл (наприклад, об'єкти паливно-енергетичного комплексу) або утворюють відповідну систему (серед яких установи виконання покарань, які входять до єдиної державної системи) (Tsekhan, 2021b). Наскрізна модель здійснення оперативного обслуговування слугує базовим елементом у діяльності керівного складу розшукових відомств. Організаційні параметри цієї роботи зумовлено насамперед специфікою просторового розміщення криміногенно вразливих точок. Відповідно, це актуалізує перед оперативниками завдання щодо розбудови надійних позицій негласного контролю, які охоплювали б як окремі регіональні об'єкти, так і цілі галузеві напрями.

Висновки

Підсумовуючи викладене, можна зазначити декілька основних тез, які концентровано узагальнюють описану в наукові статті проблематику. *По-перше,* попри важливість інституту оперативного обслуговування останній не є предметом активної уваги науковців протягом останніх років. *По-друге,* аналіз практики роботи оперативних підрозділів свідчить, що базовими моделями організації оперативного обслуговування залишаються: територіальна, лінійна, об'єктова та наскрізна, а також їх комбіновані форми, зокрема об'єктова-лінійна модель оперативного обслуговування. *По-третє,* відповідальність за ефективну організацію, визначення моделі та режиму оперативного обслуговування покладено на керівників оперативних підрозділів з урахуванням наявних у їх розпорядженні сил і засобів, а також стану оперативної обстановки. *По-четверте,* невід'ємними структурними елементами оперативного обслуговування поряд з агентурно-оперативною роботою на сучасному етапі є використання інструментарію кримінального аналізу та методології оцінювання ризиків і загроз організованої злочинності SOCTA.

Подяки

Немає.

Фінансування

Дослідження не фінансувалося.

Конфлікт інтересів

Немає.

References

[1] Albul, S.V. (2016). Theoretical aspects of operational servicing in the activities of the National Police of Ukraine. *Criminal law and criminological aspects of combating crime: materials of the International Scientific and Practical Conference* (pp. 6-8). Odesa: Odesa State University of Internal Affairs.

[2] Albul, S.V. (2017). *Fundamentals of operational-search activity: terminological dictionary***.** Odesa: Astroprint. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/394024884_Osnovi_operativno-rozsukovoi_dialnosti_terminologicnij_slovnik_uklad_SV_Albul_-_Odesa_Astroprint_2017_-_132_s

[3] Budik, I.M. (2025). *Crimes in the sphere of circulation of narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues and precursors committed by criminal organizations: criminological characteristics and prevention* / A.A. Vozniuk (Ed.). Kyiv: Norma Prava. Retrieved from https://jurkniga.ua/contents/zlochini-u-sferi-obigu-narkotichnikh-zasobiv-psikhotropnikh-rechovin-ikh-analogiv-i-prekursoriv-shchovchinyayut-zlochinni-organizatsii-kriminologichna-kharakteristika-ta-zapobigannya.pdf?srsltid=AfmBOop4e_K8Aqynx1kOwS6opcGw8b6qnfNsoBcJtSCXqISjA_xJ0y_G

[4] Buranhulov, V.A. (2023). Criminal analysis and criminal intelligence in law enforcement activities. *Science and Law Enforcement*, 1(59), 130-135. DOI: 10.36486/np.2023.1(59).14

[5] Chupandin, V.P. (2012). Scientific approaches to the definition of "operational servicing of territories, lines or objects". *Law and Safety*, 4, 195-199. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2012_4_43
[6] Chyzh, S.A. (2020). Analysis of methodological approaches to studying the problems of operational servicing by criminal police units of economic sectors, lines of work, assigned objects and territories. *Knowledge, Education, Law, Management*, 3(31), 2, 271-275. DOI: 10.51647/kelm.2020.3.2.47
[7] Chyzh, S.A. (2021). History of the emergence and development of the institution of operational servicing by criminal police units of economic sectors, lines of work, assigned objects and territories. *Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs*, 4(95), 276-286. DOI: 10.32631/v.2021.4.23
[8] Chyzh, S.A. (2022). Organizational features of operational servicing of lines of work by criminal police units. *Law and Safety*, 1(84), 156-164. DOI: 10.32631/pb.2022.1.16
[9] Dufeniuk, O.M. (2025). Unresolved problems and new challenges in the use of criminal analysis by operational units of the National Police. *Analytical and Comparative Jurisprudence*, 2, 993-1000. DOI: 10.24144/2788-6018.2025.02.147
[10] Foros, H.V., Kaluhin, V.Yu., & Hrezina, O.M. (2025). Methodology of criminal analysis under conditions of increasing cyber threats. *Legal Scientific Electronic Journal*, 11, 356-359. DOI: 10.32782/2524-0374/2025-11/74
[11] Manzhai, O.A., & Zhytskyi, Ye.O. (2015). Criminal intelligence and its correlation with operational servicing. *Jurnalul Juridic Național: Teorie și Practică*, 3/1(13), 100-105. Retrieved from https://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2015/3/part_1/22.pdf
[12] Oliinychuk, R., & Karapetian, A. (2025). The use of criminal analysis in police activities under martial law: the case of Ukraine. *Current Issues of Jurisprudence*, 4(44), 120-125. DOI: 10.35774/app2025.04.120
[13] Pluhatyr, I.S. (2025). Promising areas for the use of a risk-oriented approach by law enforcement agencies in combating crime. *Successes and Achievements in Science*, 12(22), 439-450. DOI: 10.52058/3041-1254-2025-12(22)-439-450
[14] Samoilenko, O.A. (2020). *Fundamentals of the methodology for investigating crimes committed in cyberspace.* A.F. Volobuiev (Ed.). Odesa: TES. DOI: 10.32837/11300.13264
[15] Sanakoiev, D., & Khudenko, D. (2023). Genesis of scientific support for the implementation of the SOCTA assessment system in the activities of the National Police of Ukraine. *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*, 1, 289-298. DOI: 10.31733/2078-3566-2023-1-289-298
[16] Teliichuk, V.H., & Kolomiiets, V.Yu. (2025). Changing the operational situation in the territory of operational servicing in the direction appropriate for criminal police units under martial law: operational combination as an effective means of obtaining an evidence base. *Successes and Achievements in Science*, 10(20), 261-273. DOI: 10.52058/3041-1254-2025-10(20)-261-273
[17] Tsekhan, D.M. (2021b). *Operational-search counteraction to crime in places of imprisonment*. Odesa: Yurydychna Literatura. Retrieved from https://hdl.handle.net/11300/27027
[18] Tsekhan, D.M. (2021a). Classification of penal institutions as objects of operational servicing. *Bulletin of Criminal Procedure*, 3-4, 122-129. DOI: 10.17721/2413-5372.2020.3-4/122-129

Список використаних джерел

[1] Албул С. В. Теоретичні аспекти оперативного обслуговування в діяльності Національної поліції України. *Кримінально-правові та кримінологічні аспекти протидії злочинності* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 25 листоп. 2016 р.). Одеса : ОДУВС, 2016. С. 6–8.
[2] Албул С. В. Основи оперативно-розшукової діяльності : термінолог. сл. Одеса : Астропринт, 2017. 132 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/394024884_Osnovi_operativno-rozsukovoi_dialnosti_terminologicnij_slovnik_uklad_SV_Albul_-_Odesa_Astroprint_2017_-_132_s
[3] Будік І. М. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, що вчиняють злочинні організації: кримінологічна характеристика та запобігання : монографія / за наук. ред. А. А. Вознюка. Київ : Норма права, 2025. 272 с. URL: https://jurkniga.ua/contents/zlochini-u-sferi-obigu-narkotichnikh-zasobiv-psikhotropnikh-rechovin-ikh-analogiv-i-prekursoriv-shcho-vchinyayut-zlochinni-organizatsii-kriminologichna-kharakteristika-ta-zapobigannya.pdf?srsltid=AfmBOop4e_K8Aqynx1kOwS6opcGw8b6qnfNsoBcJtSCXqISjA_xJ0y_G
[4] Бурангулов В. А. Кримінальний аналіз та кримінальна розвідка у правоохоронній діяльності. *Наука і правоохорона*. 2023. № 1 (59). С. 130–135. DOI: 10.36486/np.2023.1(59).14
[5] Чупандін В. П. Наукові підходи до дефініції «оперативне обслуговування територій, ліній чи об'єктів». *Право і безпека*. 2012. № 4. С. 195–199. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2012_4_43
[6] Чиж С. А. Аналіз методологічних підходів до дослідження проблем оперативного обслуговування підрозділами кримінальної поліції галузей економіки, ліній роботи, закріплених об'єктів та територій. *Knowledge, Education, Law, Management.* 2020. № 3 (31). Vol. 2. С. 271–275. DOI: 10.51647/kelm.2020.3.2.47
[7] Чиж С. А. Історія виникнення та розвитку інституту оперативного обслуговування підрозділами кримінальної поліції галузей економіки, ліній роботи, закріплених об'єктів і територій. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ.* 2021. № 4 (95). С. 276–286. DOI: 10.32631/v.2021.4.23

[8] Чиж С. А. Організаційні особливості оперативного обслуговування підрозділами кримінальної поліції ліній роботи. *Право і безпека*. 2022. № 1 (84). С. 156–164. DOI: 10.32631/pb.2022.1.16
[9] Дуфенюк О. М. Невирішені проблеми та нові виклики використання кримінального аналізу оперативними підрозділами Національної поліції. *Аналітично-порівняльне правознавство.* 2025. № 2. С. 993–1000. DOI: 10.24144/2788-6018.2025.02.147
[10] Форос Г. В., Калугін В. Ю., Грезіна О. М. Методологія кримінального аналізу в умовах зростання кіберзагроз. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2025. № 11. С. 356–359. DOI: 10.32782/2524-0374/2025-11/74
[11] Манжай О. А., Жицький Є. О. Кримінальна розвідка та її співвідношення з оперативним обслуговуванням. *Jurnalul juridic național: teorie și practică.* 2015. № 3/1 (13). С. 100–105. URL: https://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2015/3/part_1/22.pdf
[12] Олійничук Р., Карапетян А. Використання кримінального аналізу в поліцейській діяльності в умовах воєнного стану (на прикладі України). *Актуальні проблеми правознавства.* 2025. № 4 (44). С. 120–125. DOI: 10.35774/app2025.04.120
[13] Плугатир І. С. Перспективні напрями використання правоохоронними органами ризик-орієнтованого підходу у протидії злочинності. *Успіхи і досягнення у науці.* 2025. № 12 (22). С. 439–450. DOI: 10.52058/3041-1254-2025-12(22)-439-450
[14] Самойленко О. А. Основи методики розслідування злочинів, вчинених у кіберпросторі : монографія / за заг. ред. А. Ф. Волобуєва. Одеса : ТЕС, 2020. 372 с. DOI: 10.32837/11300.13264
[15] Санакоєв Д., Худенко Д. Генезис наукового забезпечення впровадження системи оцінки SOCTA в діяльності Національної поліції України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.* 2023. № 1. С. 289–298. DOI: 10.31733/2078-3566-2023-1-289-298
[16] Телійчук В. Г., Коломієць В. Ю. Зміна оперативної обстановки на території оперативного обслуговування у належному для підрозділів кримінальної поліції напрямі в умовах воєнного стану: оперативна комбінація як ефективний засіб отримання доказової бази. *Успіхи і досягнення у науці.* 2025. № 10 (20). С. 261–273. DOI: 10.52058/3041-1254-2025-10(20)-261-273
[17] Цехан Д. М. Оперативно-розшукова протидія злочинності у місцях позбавлення волі : монографія. Одеса : Юрид. літ., 2021. 296 с. URL: https://hdl.handle.net/11300/27027
[18] Цехан Д. М. Класифікація установ виконання покарань як об'єктів оперативного обслуговування. *Вісник кримінального судочинства*. 2021. № 3–4. С. 122–129. DOI: 10.17721/2413-5372.2020.3-4/122-129

FURMAN Mykola
Head of the 1st Department of the Department of Strategic Investigations of the National Police of Ukraine
01601, 10 Akademika Bogomoletsa St., Kyiv, Ukraine
ORCID: https://orcid.org/0009-0005-6337-7854

Operational Service: Essence and Basic Models

Abstract. The article emphasizes that in the implementation of security strategies in modern conditions, the operational units of the National Police of Ukraine are entrusted with a wide range of strategic and tactical tasks. The factors that determine the attribution of systematic control and adjustment of the operational situation to the strategic tasks of operational units are identified. It is substantiated that the main tool for ensuring this direction of work is the organization of operational service. The methodology for conducting research on the specified issues is formulated. The approaches formed within the theory of operational and investigative activities to the essence of operational service as an institution of operational and investigative activities are analysed. Taking into account the existing scientific approaches, the basic features of operational service are identified, in particular «systematicity», «complexity» and «continuity», and the content of these categories is also disclosed. In addition, the article separates the optional features of operational service in a separate block. It is substantiated that the practical aspect of this area of activity should be implemented through the prism of the relevant models. A system of factors that influence the formation of specific models of operational service within operational units is determined. Definitions of territorial, linear, object and end-to-end models of operational service are formulated, taking into account the current state of the operational situation and the tasks of operational units. The factors that determine the choice of a specific model of operational service by the relevant head of the operational unit are characterized.

Keywords: operational units; operational and investigative activities; operational service; systematicity; complexity; continuity; operational situation; models of organization of operational service; management of operational units; operational positions; organized crime.